

OTDK-DOLGOZAT

2015

**Műszaki, gazdasági és turisztikai hatékonyság Zala megye gyógy- és
termálfürdőiben**

**Technical, economical and turistical effectiveness thermal spas in
Zala country**

Kézirat lezárva: 2014. december 2.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés
2. Anyag és módszer
3. Eredmények
 - 3.1. A pusztaszentlászlói fürdő kialakulásának és fejlődésének története
 - 3.1.1 A pusztaszentlászlói álm beteljesülése
 - 3.2 Zala megye termál-gyógyfürdőinek bemutatása
 - 3.2.1 Zalaszentgrót (Szent Gróth Termálfürdő)
 - 3.2.2 Zalaegerszeg (termálfürdő Zalaegerszeg, AquaCity)
 - 3.2.3 Gelse (Gelse Termálvölgy)
 - 3.2.4 Bázakerettye (Bázakerettyei Strand és Termálfürdő), Letenye (Letenyei Termálfürdő)
 - 3.2.5 Kehidakustány (Kehida termál Gógy- és Élmenyfürdő)
 - 3.2.6 Lenti (Lenti Termálfürdő és Szent György Energiapark)
 - 3.2.7 Hévíz
 - 3.2.8 Zalakaros
 - 3.3 Közlekedési viszonyok
 - 3.3.1 Közúti közlekedés
 - 3.3.2 Légi közlekedés
 - 3.4 A vendégforgalom alakulása a vendégéjszakák alapján
 - 3.5 A pusztaszentlászlói termálfürdő kitorési pontjai, fejlesztéseinek lehetséges irányai
 - 3.6 Legnépszerűbb egészségturizmusban érintett települések 2013-ban
 - 3.7 Belföldi egészségturizmus alakulása 2013-ban
 - 3.8 Az egészségturizmus alakulása 2013-ban a beutazó külföldi vendégszám alapján
 - 3.9 Belföldi és külföldi vendégek látogatottságainak összegzése 2013-ban
 - 3.10 Nyugat-Dunántúl Turisztikai Régió turizmusfejlesztési stratégia 2007- 2013
4. Összegzés
5. Irodalomjegyzék
 - 5.1 Szakirodalom

1. Bevezetés

Az egészségturizmus egyre nagyobb részarányt képvisel a világ turisztikai piacán, nagyságrendje jelentős, szakértői becslések szerint a világ egészségturisztikai piaca több, mint 100 Mrd dollárt tesz ki. Ez részben a társadalmi, gazdasági fejlődéssel, részben az egészségtudatosság erősödésével magyarázható.

A nemzetközi tendenciákhoz hasonlóan Magyarországon is egyre nő az egészségtudatos életmód követőinek száma, amelynek következtében bővül az egészségturisztikai termékek iránti kereslet. A betegségek megelőzését és a kikapcsolódást kínáló szolgáltatások iránti igény a wellness vendégekörét növeli (ezt fiatal és középkorú, egészséges emberek alkotják), míg az idősek számának növekedése a társadalomban a gyógy-turizmus iránti kereslet élénküléséhez vezet. Az alacsony árak és a szolgáltatások jó minősége miatt sok külföldi vendég látogatja a magyar fürdőket. Az elsősorban Németországból, Ausztriából, Svájcban, Olaszországból, Lengyelországból és Oroszországból érkező turisták az összes vendég 60-65%-át teszik ki.

Magyarország természetes gyógy-tényezőkben gazdag ország, Zala megye jelentős gyógy- és termálvíz készletével járul hozzá e gazdagsághoz. Itt található a világ legnagyobb biológiailag aktív gyógyító erejű meleg vizes tava. E mellett 10 gyógy- és termálfürdő található, melyek jelentősen hozzájárulnak Magyarország turisztikai teljesítményének alakulásához.

Hogyan hasznosulnak ezek a természetes gyógy-tényezők, gyógy- és termálvizek? Az itt található települések, az itt élő emberek hogyan tudják kiaknázni ezt a lehetőséget, illetve hogyan tudják megőrizni a gyógy-tényezőket a jövő nemzedéke számára is.

Újabb és újabb gyógy- és termálfürdők létesítése bővíti a kínálatot, ám felmerül a kérdés: kelően hatékony felhasználása-e ez a termálvizeknek?

Mérhető-e a gyógy- és termálfürdők hatékonysága? S ha igen, hogyan? Célszerű több oldalról közelíteni a hatékonyság kérdését.

A nyugat-dunántúli régió gyógy- és termálfürdői a turizmusban fontos szerepet töltenek be, Magyarország legkedveltebb települései egészségturizmusban érintett települések.

A Zala megyei termál- és gyógyfürdők a 2000-es évek turisztikai pályázatainak hatására nemcsak számarányban, hanem minőségben is sokat fejlődtek, de a kiélezett versenyhelyzet és a piaci körülmények változásai miatt különböző fejlődési pályát jártak be. Jelentős különbségek alakultak ki a vendégforgalom, jövedelmezőség és költséghatékonyság szempontjából is, melynek okai ugyan részben eltérőek, de a megoldások terén a turizmus szereplőinek kooperációja mellett elsősorban a gazdaságilag hatékony és racionális fejlesztések előtérbe állítása szerepel.

2. Anyag és módszer

Felmértem Magyarországot, a Nyugat-dunántúli régiót és benne Zala megye gyógy- és termálfürdőinek, kereskedelmi szálláshelyeinek adatait: vendégszám, vendégéjszaka, külföldi és belföldi vendégek megoszlása tekintetében. Megvizsgáltam a szállodákra vonatkozó mérőszámokat is. Zala megye nevezetesebb fürdőire koncentrálok, azon belül kiemelten a puszta-szentlászlói Aqua Barbara Termálstrand és Camping fejlődéstörténetével, piaci pozíciójával, fejlődési lehetőségeivel foglalkozom. A Központi Statisztikai Hivatal által felállított ranglista alapján Magyarország legnépszerűbb egészségturizmusban érintett településeit elemzem.

Hazánkra és Nyugat-Dunántúl régióra vonatkozó adatokat a Központi Statisztikai Hivatal adatbázisából gyűjtöttem, a kereskedelmi szálláshelyekre, szállodákra, wellness szállodákra és gyógy-szállodákra vonatkozóan. A fürdőkre vonatkozó vendégforgalmi adatokat, műszaki paramétereket, gazdasági mutatókat maguktól a fürdőktől szereztem be. Kutatásom kiterjed az egészségturizmusban érintett településekre, bővebben a vendégek által leglátogatottabb célpontokra.

3. Eredmények

3.1 A pusztaszentlászlói fürdő kialakulása és fejlődésének története

Zala megyében 2014-ben 10 klasszikus értelemben vett gyógy- és termálfürdő működött. Ezek közül a legfiatalabb a 2009. május 1-én megnyitott pusztaszentlászlói Aqua Barbara Termálstrand. Zala megye első termálfürdője is Pusztaszentlászlóhoz kötődik – mi akkor ezen ellentmondás valós oka?

Az 1960-as évek elején ugyanis a szénhidrogén – lelőhelyek kutatásainak következményeként melegvíz tört fel Pusztaszentlászlón (is), s ennek folyamánként egy töltő-ürítő rendszerben működő medencét is kialakítottak a községben, mellé pedig fából készült öltözők is épültek (a betonmedence még a mai napig megtalálható a jelenlegi fürdőtől mintegy 400 méterre keleti irányban).

Rengetegen jártak ide, nemcsak a környékről, hanem a megyeszékhelyről is csoportostul érkeztek nyaranta az emberek kerékpárral, s gyakran sátrakban itt is éjszakáztak.

Mivel ezen időszakban nem volt Zala megyének meleg vizes fürdője (Hévíz és gyógyító erejű tava a keszthelyi járással együtt 1950-től 1979-ig Veszprém megyéhez tartozott), ezért a megyei pártvezetés elhatározta, hogy fejlesztéseket hajt végre fürdőépítés területén „a dolgozó magyar nép szabadidős tevékenységének bővítése céljából.”

Pusztaszentlászló, mint elsőszámú lehetséges alternatíva merült fel, de több tényező összejátszása miatt inkább egy néhány száz lelkes dél-zalai községben, a jelenleg már városi rangot is elnyerő Zalakaroson építették meg a fürdőt és létesítményeit 60'-as évek közepétől kezdődően.

Mivel Zalakaroson is találtak ugyancsak megfelelő paraméterekkel rendelkező meleg vizet, így az egyre erősödő nagykanizsai pártvezetésnek érdeke érvényesült a megyei

pártbizottságban, amellett, hogy a Budapest - Nagykanizsa vasútvonalhoz és a Balatonhoz való viszonylagos földrajzi közelség is Zalakarosnak kedvezett.

Pusztaszentlászlón, mintegy „kárpothásként” kialakítottak egy 7 hektáros horgásztavat, ezen felül a kertészet üvegházakat épített, melyek fűtéséhez részben felhasználták a feltörő termálvizet.

A kicsi fürdő azonban elszorvadt, ami annak is köszönhető volt, hogy a vízkút, amiből a vizet nyerték – a további fúrások és olajkitermelés miatt – elszennyeződött.

A termálfürdő gazdaságélénkítő hatását jól tükrözi a két település fejlődésének története:

Zalakaros gyógyfürdőjét ma már több szállodakomplexum veszi körül, a mai napig dinamikus a fejlődése, lakosságszáma növekszik, infrastruktúrája teljesen kiépített és folyamatosak az egészségturisztikai és gyógyászati fejlesztések.

3.1.1 A pusztaszentlászlói álm beteljesülése

Pusztaszentlászló ezzel szemben megmaradt egy csendes, gazdaságilag fejletlen, öregedő és lassan (el)fogyó, zalai falunak.

Ennek akart véget vetni a rendszerváltás után a pusztaszentlászlói önkormányzat, ezért 1999-ben pályáztak és nyertek is pénzt a Zala Megyei Területfejlesztési Tanácstól a termálkút megnyitásához, hiszen mint tudjuk, egy fürdőnek mindig a víz a lelke.

Egy lezárt szénhidrogén-kút feltárásával és átalakításával történt meg az új termálkút létesítése, mely nem azonos a 60-as években melegvizet adó kúttal, attól mintegy 700 méterre északra található: 900 méter mélyről jön az 56 Celsius fokos, nátriumhidrogén-karbonátos, mintegy 11.900 éves hévíz.

Ezek után a fürdő felépítésével egy budapesti céget bíztak meg (BudaEstate), aki azonban egy kapavágást sem tett, és az önkormányzat csak peres úton tudta visszaszerezni a fürdőépítésre átadott földterületeket.

2002-ben Pusztaszentlászló község pályázatot nyújtott be a Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanácshoz, és nyert is 30 millió forintot a fürdő építésére, ami mellett számoltak vállalkozói tőke bevonásával is: egy mesefigurás „maciformájú” strandmedencét és hozzá egy szociális létesítményt szeretettek volna első ütemben kialakítani, a terület közművesítésével és bekerítésével összhangban.

A 45 millió forintra tervezett beruházás azonban félbe maradt, a medencének csak a betonváza készült el, a szociális helyiségeknek is csak az alapjai és néhány falszerkezet épült meg.

A pénzügyi problémák miatt félő volt, hogy nemcsak hogy nem lesz termálfürdője a községnek, hanem az önkormányzat is csődbe kerülhet a befejezés késedelme és a támogatási feltételek megszegése miatt.

Az önkormányzatnak 2005 végén sikerült megállapodnia az Eurowild Kft.-vel, aki az adósságok kifizetésével és a terület megvásárlásával elkezdhette a termálfürdő kialakítását. A terveket átdolgozta, és a mesefigurás strandmedence befejezése mellett, épített többek között egy 25x15-ös sportmedencét, egy gyermekmedencét, három ülőmedencét, szociális létesítményeket, büféket, fogadóépületet és parkolót, emellett elkezdődött a kemping megvalósítása is.

A fürdő 2009. május 1-én nyitotta meg kapuit, s rövidesen a teljes közművel rendelkező kemping is megnyílt a nagyközönség előtt.

2012-ben elkészült a mesefigurás medence részbeli lefedése és összekötése a főépülettel, így már fedett fürdőrészrel is rendelkezik a termálstrand, mely biztonságot nyújt extrém időjárási körülmények között is a látogatók részére. Emellett kialakításra került egy exkluzív kávézó, ami közvetlenül a fedett részhez kapcsolódik, s a vendégek színvonalas kiszolgálását teszi lehetővé.

2013-ban készült el a szintén a fedett fürdőrészben kialakított szauna-világ, melyben különböző típusú szaunák (finn szauna, infra-szauna, gőzkabin) és jakuzzi található.

Megépült a kemping területén a szociális épület, mely komfortos körülményeket biztosít a kemping lakóinak.

A termálstrand időszakosan, minden év májusától – szeptemberéig van nyitva, mely 2012-ben 19.200 vendéget fogadott.

Aqua Barbara Termálstrand (Pusztaszentlászló) látogatottsága:

2009. 15.600

2010. 15.250

2011. 18.100

2012. 19.200

2013. 21.350

2014. 17.250

Ezzel párhuzamosan megemlíthetjük, hogy Zalakaroson a vendégéjszakák száma 431.150 volt 2012-ben, s a központi zalakarosi fürdőbe közel félmillió látogató érkezett ezen időszakban.

S hogy hogyan illeszkedik bele Zala megye termálkínálatába az Aqua Barbara termálstrand?

Vizsgáljuk meg a megye többi termálfürdőit, hogy működésük során milyen tapasztalatokat szereztek, milyen irányba fejlődtek és hová jutottak.

A már említett Pusztaszentlászló és Zalakaros mellett, feltétlenül az első helyre kívánczik az évszázados tradíciókkal rendelkező Hévíz, továbbá Bázakerettye, Gelse, Kehidakustány, Lenti, Letenye, Zalaegerszeg és Zalaszentgrót rendelkezik termálfürdővel.

A felsorolt településeken kívül több helyen felmerült a megyében további termálfürdő létesítésének az ötlete (Salomvár, Zalalövő), de ezek megvalósítása – elsősorban pénzügyi okok miatt - még várat magára.

Nagy dilemma viszont, hogy a már meglévő termálfürdők üzemeltetése is sok helyen gondot okoz, mely helyzet nemcsak a gazdasági válság következtében alakult ki.

3.2 Zala megye termál- és gyógyfürdőinek bemutatása

Zala megye statisztikailag a Nyugat - dunántúli régióhoz tartozik, s a megye területének mintegy 90%-a a Nyugat – dunántúli turisztikai régió részét is képezi, csak a megye keleti, Balaton körüli része tartozik a Balaton turisztikai régióhoz.

Jelentős termálkincs vagyonnal rendelkezik a megye, melynek idegenforgalmi hasznosítását elsősorban a II. világháborút követően kezdték meg kiaknázni, elsősorban a szénhidrogén –lelőhelyek kutatásainak hozományaként.

3.2.1 Zalaszentgrót (Szent Gróth Termálfürdő)

Az egy évtizede újonnan felépült zalaszentgróti termálfürdő is csak szezonálisan van nyitva, pedig fedett résszel is rendelkezik. Ez akár egész éves nyitva tartást is lehetővé tenne, de amikor a téli időszakban is nyitva volt a fürdő, azzal csak további veszteséget termelt a tulajdonos önkormányzatnak, mivel a vendégforgalom jelentősen elmaradt a várttól.

Ez elsősorban az új építésű fürdőket érinti, ahol a beruházás folyamán nem vették kellően figyelembe a piaci körülményeket, a speciális műszaki jellemzőket, több esetben az üzemeltetési költségeket alul-, a várható vendégszámot túlbecsülték.

A megoldást a műszaki innováció és a technológiai fejlesztések, valamint a létesítmény térségi turisztikai stratégiába illesztése együtt biztosíthatná. Kitörési pont lehet, ha az elfolyó termálvizet temperálásra, a fűtési rendszerek támogatására használnák, ezzel is csökkentve az üzemeltetési költségeket.

A felsorolt fürdők közül négy fürdőkomplexum tekinthető nyereségesnek: a hévízi, a zalakarosi, a lenti és a kehidakustányi gyógy- és termálfürdők.

Mindegyikre jellemző, hogy egész évben nyitva tartanak, jelentős szállás kapacitással rendelkeznek (ezen belül szállodai és apartman szálláshelyekkel is rendelkeznek), erőteljes marketing tevékenységet végeznek és többféle kiegészítő szolgáltatást nyújtanak.

A rekreáció és gyógyászati célú hasznosítás infrastruktúrája elsősorban Hévízen és Zalakaroson van kiépítve, de a fejlesztések során hangsúlyt fektetnek már a hagyományos wellness turizmus, s a kisgyermekes családok igényeire is. Ezért gyermekmedencéket, vízi játszómedencéket és egyéb élményelemeket tartalmazó medencéket építettek, hogy a fiatalabb generációknak is vonzó célpont legyenek.

3.2.2 Zalaegerszeg (Termálfürdő Zalaegerszeg, AquaCity)

A 2000-ben átadott szezonális termálfürdő mellé egy vízi aquaparkot építettek, majd vállalkozói tőke bevonásával fedett fürdő is épült, jelentős élményelemekkel. Az eredetileg fűt két 32 fokos termálvíz-kút közül az egyik elapadt, a másik pedig sem mennyiségben, sem hőfokban nem elégítette ki a két fürdőkomplexumot, ezért a termálfürdőtől mintegy két kilométerre lévő, 92 fokos vízhőmérsékletű kútból nyert meleg vizet speciális csővezetékén keresztül juttatják el a fürdőkhöz. Ez a termálkút a Zala Megyei Kórház pózvai telephelyén található, s a magas vízhőmérsékletnek

köszönhetően, az itt található kórházi épületeket is a termálvízzel fűtik. A pályázati források elapadása és a gazdasági helyzet romlása miatt azonban – bár a tervek és az engedélyeztetés megtörtént – az ehhez kapcsolódó szauna világ, termálsétány, stressz klinika és a 150 szobás szálloda nem épült meg, ezért az ide látogató turisták általában nem tudnak jelentősebb programokat, s megfelelő szálláshelyet találni. Bár a városban vannak kisebb szállodák, s a fürdő mellett kialakítottak egy kempinget is, ahol 12 igényes faház épült fel, de ezt is csak elsősorban a nyári időszakban keresik fel a vendégek. Ráadásul kevés a több napra, hosszabb időre érkező vendég, mivel a

kiegészítő szolgáltatások száma igencsak kevés, s az előbb említett beruházások elmaradása miatt alacsony az itt eltöltött vendégéjszakák száma.

3.2.3 Gelse (Gelse Termálvölgy)

A 2007 őszén átadott gelsei termálfürdő szintén fedett, és tanuszoda is tartozik hozzá, viszont a beruházás finanszírozása és az üzemeltetés költségei miatt a falu

csődbe ment, s adósságrendezési eljárás van folyamatban a milliárdos tartozások miatt. A fürdő most hol működik, hol nem, attól függ, hogy a felszámoló talál-e rá üzemeltetőt, mert az eladásra kínált komplexumra vevő eddig nem jelentkezett. Ez is mutatja, hogy a műszakilag és pénzügyileg nem kellően átgondolt, rossz koncepció alapján történő fürdőépítéseknek nincs jövője Magyarországon (sem).

3.2.4 Bázakerettye (Bázakerettyei Strand és Termálfürdő), Letenye (Letenyei Termálfürdő)

Szintén szezonálisan üzemel a bázakerettyei és a letenyei termálfürdő is, itt is az önkormányzatok alakították ki és

üzemeltetik a 4 medencés létesítményeket (gyermek-, úszó-, tan-, ülőmedence). Bázakerettyén egy 30 fős turistaszálló, egy kisebb kemping és szobakiadás jelenti a kínálatot, Letenyén egy kemping és panziók várják a vendégeket. E fürdőkben is gondot

okoz az üzemeltetési költségek kigazdálkodása, a szálláshely-kapacitás hiánya és az elsősorban belföldi fizetőképes kereslet csökkenése, mivel ezeket a létesítményeket elsősorban a környékbeliek veszik igénybe, mely a fürdőkínálat bősége miatt is tovább csökkenhet.

A folyamat megállítható és visszafordíthatóvá tehető megfelelő energiahatékonysági beruházásokkal (akár mezőgazdasági tevékenységet is lehetővé tevő üvegházak létrehozásával, hőenergia hasznosításával), a térségben nem létező attrakciók kialakításával és a szálláshelyek fejlesztésekkel.

Fontos lenne a marketingmunka erősítése, hiszen a falusi- és zöldturizmus népszerűsítésével lehetne kedvelté tenni ezeket a kisebb termálfürdőket.

A Forma-1-hez hasonlóan e fürdők - bár sokszor veszteséget termelnek -, de a járulékos gazdasági hatásaik miatt (például az önkormányzat adóbevételeinek növekedése, az itt élő emberek megélhetése, foglalkoztatása, szobakiadás, egyéb szolgáltatások és programok) mégis egyfajta mozgásba hozzák a helyi és

környékbeli idegenforgalmat, melynek dinamikáját növelve - és az ésszerű fejlesztéseket végrehajtva - megalapozhatja a település és a környék kiszámítható fejlődését, gazdasági potenciájának növekedését.

3.2.5 Kehidakustány (Kehida Termál Gyógy- és Élményfürdő)

A 80-as években még csak szabadtéri medencék álltak rendelkezésre itt is, s ez csak nyári nyitva tartást tett lehetővé, ráadásul a szálláshelyek területén is igen csekély volt a kínálat. A 90-es évek végén magánérő bevonásával és a Széchenyi Terv segítségével fedett fürdő és szálloda épült a szezonálisan működő fürdő köré, így már közel 2400 négyzetméter vízfelület 13 medencével várja a pihenni vágyó vendégeket. A Kehida Termál Hotel mellé megépült a Kehidai

Élményfalu, ezen kívül több camping, panzió és apartman ház létesült a településen.

Kibővülő szolgáltatásaik egész évben, magas színvonalon szolgálják ki a gyógykúrákra, wellness-hétvégékre és családi üdülésre érkező turistákat, egyben biztosítják a település további fejlődését.

3.2.6 Lenti (Lenti Termálfürdő és Szent György Energiapark)

Az 1970-ben találták a nátrium-hidrogénkarbonátos gyógyvizet, és 1978-ban – nagyrészt társadalmi munkában - épült meg a fürdő.

Itt már korábban elkészült a fedett uszodai rész is, mely egyrészt kitolta a szezont is, másrészt jól kiegészítette a strandfürdő szolgáltatásait.

2004-ben került kialakításra egy szabadtéri, 1340 négyzetméter vízfelületű óriásmedence, melyben többek között nyakzuhany, masszázspadok, vadvízáram egy 74 méteres csúszda is található.

Összesen 5 szabadtéri medence található a fürdő területén (gyógy-, úszó-, élmény-, gyermek-és tanmedence), melyek szezonálisan májustól szeptember végéig vannak nyitva.

A fedett rész 2010-ben került felújításra, mely közel 3500 négyzetméteresre bővült, szintén 5 medencével (úszó-, gyógy-, gyermek- és hidromasszázs medence) rendelkezik és szauna világ (fűn, aroma és infrasauna) is kialakításra került.

Itt található a 630 négyzetméteres pihenőtér pihenőágyakkal, a gyógyászati részleg és a szépségfarm.

A Szent György Energiapark a fürdő mellett található, mely Európában egyedülálló módon olyan jótékony hatású energiavonalak találkozási pontjaiban fekszik, ahol a fürdő vendégei a gyógyvíz és a különleges energetikájú hely együttes hatása miatt hatékonyabban tudnak pihenni, gyógyulni és feltöltődni.

A földsugárzások ezen típusát – az úgynevezett Szent György vonalakat – a keleti kultúrákban sárkányáramoknak nevezték.

A fürdő az önkormányzat tulajdonában van, és a jelentős fürdőfejlesztések hatására campingek, apartman házak, magáneros szálláshely- és nyaralóépítések történtek az elmúlt évtizedekben, s egy komplett üdülőterület alakult ki a fürdő vonzáskörzetében, mely biztosítja az ideérkező turisták ellátását, kiszolgálását.

Egy nagyobb szálloda viszont még hiányzik a település kínálatából, de úgy tűnik, hogy ez is megvalósulhat a közeljövőben: egy négycsillagos, 260 fős szálloda építése kezdődhet el, mely hídszerű folyosóval lesz összekötve a fürdővel.

A fürdő is bővítve lesz a fejlesztés során: további két medencével, élményelemekkel, csúszdával további 150 fővel nőhet a komplexum befogadóképessége.

A fejlesztés várhatóan 2015 novemberére készül el, s eléri a 3 milliárd forintot, az átadása után pedig a településen további 50 embernek ad majd - egész évben - munkát.

Így alapvetően befejeződhet a kisváros több évtizedig tartó nagyszabású, de mindvégig a forgalmi adatok racionalitásából kiinduló fejlesztése. A megfelelő pénzügyi gazdálkodás, az energia hatékonyság szempontjait figyelembevevő műszaki megoldások alkalmazása, a pályázati és egyéb források maximális kihasználása kiemelkedő marketingmunkával párosulva sikerre vitte Lenti több mint három évtizedes álmát.

3.2.7 Hévíz

A megye legrégebbi és egyben legismertebb gyógyfürdője Hévíz városához köthető. A hévízi tó a világ legnagyobb biológiailag aktív, természetes gyógyító erejű meleg vizes tava (4,4 hektár). Több jel utal arra, hogy már a római korban is ismert volt a forrás. Első fürdőházát még az 1790-es években gróf Festetics György építette, majd az 1800-as években fokozatosan épült meg a cölöpökre épített fürdőházak sora. Hévíz népszerűsége a XX. század elejére már európai összehasonlításban is jelentős volt, melyet a későbbiekben beárnyékolta az 1970-es évektől a Bakonyban folyó bauxit kitermeléssel együtt járó karsztvíz kiemelése, melynek következtében a tó vízhozama és hőmérséklete lecsökkent. Az 1989-es bányabezárást követően ismét növekedett a vízhozam és a tó vízhőmérséklete is emelkedett. Magyarország 7

természeti csodájának egyike a Hévízi-tó és 2003 januárjában felkerült a Világörökség listájára. Hőmérséklete a föld mélyéből előtörő hideg és meleg forrásvizek keveredésének eredménye. A tóban mindenhol közel azonos hőmérséklet uralkodik, mert a többirányú vízáramlás, valamint a tó felett elterülő két széles páráréteg megakadályozza a víz lehűlését. A forrásból 410 liter 40°C-os víz tör a felszínre másodpercenként, így a tó vize három és fél nap alatt teljesen kicserélődik. A Hévízi-tó geológiai ritkaság: ellentétben a világ többi meleg vizű tavával, melyek általában vulkanikus eredetű talajban nyugszanak, a Hévízi-tó tőzegmedrű. A tó 60,5 hektáros természetvédelmi területen fekszik, ahol a tavat körülölelő erdő szélvédettséget biztosít. A hévízi gyógyvíz kalcium- és magnézium tartalmú hidrogén-karbonátos víz, mely reumás és mozgásszervi betegségek kezelésére alkalmas, de a gazdag ásványi anyag tartalomnak köszönhetően más betegségek gyógyítását is elősegíti. A tőzegalapú hévízi iszap a maga nemében páratlan a világon, nyugtatja az idegrendszert.

A Hévíz az ország gyógy-turisztikai központja, egyik leggazdagabb városa, s az idegenforgalmi kapacitások Budapest után a második legjelentősebbek hazánkban. A mindössze 4685 által lakott település elképesztő számokat produkál: az évi egymillió vendég szám több mint egymillió forint idegenforgalmi bevételt hoz a településnek, ahol az ingatlanárak már a 1990-es évek közepétől folyamatosan emelkednek és a 2008-as gazdasági válság sem okozott nagyobb törést ebben. Az ingatlanállomány negyede már

külföldiek kezében van, de mivel a településre - elsősorban az beépítést kizáró védett lápterület és a gyógy-tó miatt - egyre inkább a zsúfoltság a jellemző, ezért a környező települések (Keszthely, Alsópáhok, Cserszegtomaj) ennek a hévízi „területhiánynak” a hasznélvezői, s a fejlődésük részben vagy egészben szintén Hévízhez köthető.

A városban egy ötszallagos, hét négyoszallagos és nyolc háromoszallagos szálloda található, ezen kívül több tucatnyi apartman-ház, panzió és szobakiadó várja a térségbe látogató és gyógyulni vágyó turistákat.

3.2.8 Zalakaros

Zalakaros - Hévízhez hasonlóan - ma már szintén városnak mondhatja magát, ehhez viszont folyamatos fejlesztések kellettek a gazdaság valamennyi szegmensében. Az 1962-es kutatófúrás során kőolaj helyett 96 Celsius fokos termálvíz tört a felszínre mintegy 2000 méter mélységből. Erre alapozva 1965-ben egy 333 négyzetméteres vízfelületű termálmedence és egy 60 négyzetméteres gyermekpancsoló került kialakításra. A gyógyászatot is magában foglaló fedett fürdőt 1975-ben adták át, majd 1978-ban az Egészségügyi Minisztérium hivatalosan is gyógyfürdővé nyilvánította. Folyamatosan épült meg a gyógy-centrumi rész, a gyógyászati- és a szauna-részleg, miközben korszerűsítették és energia hatékonyá tették a termálfürdőt és a fedett fürdő medencéit, műszaki berendezéseit.

A magánszektor befektetései és az állami beruházások a mai napig jelen vannak a térségben, legyen szó szállodák vagy közutak építéséről, intézményrendszer kialakításáról, környezetvédelmi beruházásokról, fürdő- és közüzemi infrastruktúra fejlesztéséről. Ez jelentette, s jelenti az alapját az egyre igényesebb és magasabb vásárlóerővel rendelkező vendégkör kialakításához, megtartásához és növeléséhez.

Az elmúlt 3 évben közel 3 milliárd forintos beruházás volt a zalakárosi Gránit Gyógy- és Élményfürdőben: 2011-ben a 2,7 milliárd forintba kerülő gyógy- és wellness szolgáltatásokkal kiegészített új fogadóépületet és az átalakított fedett fürdőt, míg 2012-ben a

262 millió forintból épített, 63 attrakcióval rendelkező vízi gyermekvilágot adták át. Jelenleg pedig egy termáltó és ökopart épül 387 millió forint felhasználásával. Zalakaros csak néhány kilométerre fekszik a közelmúltban elkészült M7-es autópályától, és 23 kilométerre található a sármelléki nemzetközi repülőtér.

3.3 Közlekedési viszonyok

A földrajzi elhelyezkedés mellett a közlekedési lehetőségek és a közlekedési infrastruktúra állapota is alakítja a termálfürdők piaci pozícióját.

3.3.1 Közúti közlekedés

A nyugat-dunántúli régióban, s benne Zala megyében a legnagyobb problémát az észak-déli összeköttetés hiánya illetve minőségi fejlesztése jelenti, hiszen továbbra sem épült meg a Sopron-Szombathely irányából érkező, és Szegedig tartó M9-es gyorsforgalmi út, így az Ausztria, Szlovákia és a délkelet felől érkező vendégforgalom rossz minőségű utakon érhetik el a régiót, s a megyét, és ebben 2020 előtt nem is várhatunk számottevő előrelépést.

Bár jelenleg is folyik Vas megyében a 86-os főút korszerűsítése és több szakaszon autópályává való fejlesztése, ennek az üteme igencsak lassú, ráadásul az észak-dél irányban megnövekedett teherforgalom további közlekedési nehézségeket okoz a régióban.

Ezen kívül továbbra sem épült meg Ausztria irányába az M8-as autópályát vas megyei szakasza, így a 8-as főút erősen leromlott útburkolatán - jelentős számú településen áthaladva - tud a kelet-nyugat irányú vendégforgalom lebonyolódni.

Dél –Zala az M7-es autópályának köszönhetően jól megközelíthető, mint a Dél-Balaton/Budapest felől, mind a Horvátország és Szlovénia (M70-es autópályát) vonatkozásában, ahol a határon átkelve - mindkét délnyugati szomszédunknál – szintén autópályán közlekedhetünk a horvát tengerpartig, illetve Olaszország irányában.

Az autópályáról letérve viszont szintén rossz minőségű utakon juthatunk el a zalai településekre, az észak-déli irányban a megyét átszelő 74-es főút erősen nyomvályús útpályáját 2015-ben tervezik felújítani Zalaegerszeg és Nagykanizsa között.

Zala megye közepén, a Keszthelyt Lentivel összekötő 75-ös út felújítására viszont egyelőre nincsen forrás, amely nemcsak szűk, hanem - néhány kisebb szakaszt leszámítva - végig kátyús, nyomvályús, rossz szerkezetű útpálya jellemzi.

Pusztaszentlászló a 7536-os számú úton érhető el: északon a 75-ös főút - Bak község keleti határától - indul a mellékút Borsfa irányába. Az út kétszer egy sávós, az útburkolata viszont megérett a felújításra, főleg a Pusztaszentlászlótól délre eső szakaszán.

Déli irányban a 7-es főút és az M7-es autópálya (25 kilométer) található: Becsehelynél lehet felmenni az autópályára.

Zalában a közelmúltban felújításra került a 76-os főút Zalaegerszeg és Zalacsány között, jelenleg Hévíz városa mellett épül egy elkerülő szakasz, mely a 76-os főút részét képezi majd, ezzel 2015-től jelentősen csökkenhet majd a városban a zsúfoltság és a gyógyító környezetének a terhelése, egyben javul az M7-es autópálya elérhetősége is.

3.3.2 Légiközlekedés

A közúti megközelítés mellett egyre nagyobb hangsúly helyeződik a légi közlekedés fejlesztésére is, hiszen így újabb térségeket, országokat lehet bekapcsolni a megye turizmusának a vérkeringésébe. Ez miatt is fontos a sármelléki nemzetközi repülőtér megléte, ahová jelenleg is szinte kizárólag a megye gyógyfürdőibe érkező – főleg Hévízre – turistaforgalom bonyolódik le, elsősorban Oroszország és Németország irányából. A gazdasági világválság (2008) kitörése előtt még ugyan közel 110.000-en vették igénybe a repteret, ami aztán pénzügyi okok miatt csődbe ment.

Jó példája az önkormányzati felelősségvállalásnak és az idegenforgalom támogatásának Hévíz városa, hiszen 2012 eleje óta a város tulajdonában álló gazdasági társaság üzemelteti a sármelléki repteret, így biztosítva nemcsak a város, hanem a megye és fürdőinek, valamint a Balaton idegenforgalmi megközelíthetőségét légi úton. A válság és egyéb ezzel összefüggő pénzügyi hatások következtében felszámolás alá került a sármelléki repteret üzemeltető magánvállalkozás, s mivel a sármelléki légikikötőn keresztül érkező vendégek közel 80.000 vendégéjszakát töltenek el egy évben Hévízen, így nem hagyhatta az önkormányzat, hogy bezárjon a nemzetközi reptér, és átvette az üzemeltetését.

Nem hiába való volt Hévíz városának az erőfeszítése, hiszen 2012-ben 1.000.231 volt a vendégéjszakák száma, ami 1,4%-os növekedést jelent a 2011-es adathoz képest.

Ismét vannak menetrend szerint érkező járatok, a Czech Airlines Prágából, az UTair pedig Moszkvából szállít utasokat Sármellékre, amellett, hogy továbbra is több német városból (Berlin, Hamburg, Düsseldorf, Frankfurt), ezen kívül Svájcban és Oroszországból is érkeznek charterek.

3.4 A vendégforgalom alakulása a vendégéjszakák alapján

2013-ban Hévíz országos viszonylatban 1.042.590 vendégéjszakával ismételten első helyezett lett a teljes vendégéjszakák számát tekintve, Zalakaros pedig az 5. helyen végzett 413.048 vendégéjszakával.

A belföldi vendégforgalom vendégéjszakák számát tekintve Hajdúszoboszló (481.380) ugyan megelőzte Hévizt (328.870), viszont Zalakaros itt már a harmadik lett 306.786 vendégéjszakával.

A külföldi vendégforgalom alapján Hévíz (713.720) toronymagasan vezet Bükfürdő (380.839) előtt, Zalakaros itt az 5. helyen áll 106.262 vendégéjszakával.

Ebből is látszik, hogy Hévizen többségben vannak a külföldi vendégek, míg Zalakaroson inkább a belföldi vendégkör a jelentősebb.

Az ide érkező turisták 90%-a kereskedelmi, 10 % százalékuk magánszállást vesz igénybe

A szállástípusok közül a hotelek a legpreferáltabbak, a vendégforgalom 86%-a szállodákba érkezik (a maradék 14%-on a kempingek, panziók, üdülőházak és a közösségi szállások osztoznak).

A kereskedelmi szálláshelyek bruttó bevétele Zala megyében 28.576 e Ft volt 2013-ban, ez 12 %-os növekedést jelent 2012-höz képest.

Az átlagos tartózkodási idő 4,0 napra hosszabbodott (németek 8,6 nap, oroszok 9,6 nap).

Oroszországból érkező turisták: a külföldi vendégek 14 %-át teszik ki, a lefoglalt éjszakákat illetően 25%-os már a részesedésük)

Az elmúlt évhez viszonyítva 155%-kal nőtt az orosz, 60%-kal az ukrán, 43%-kal a szlovák, 30%-kal pedig a cseh turisták száma. Nemi visszaesés van a Németországból és Ausztriából érkező vendégek számában, de így is a 2012-es 1.000.231-ről 2013-ban 1.042.590-re nőtt a vendégéjszakák száma Hévízen.

A hévízi és zalakarosi siker oka viszont nemcsak a tradíciókban keresendő: a 2008-as gazdasági világválság káros hatásait is ellensúlyozva átgondolt és folyamatos fejlesztéseket hajtottak végre, amihez jelentős állami beruházások és a magánszektor befektetései is társultak.

A gazdaság szinte valamennyi szegmensében milliárdos nagyságrendben történtek fejlesztések, legyen szó szállodák, közutak építéséről, nyugat - európai szintű intézményrendszer kialakításáról, környezetvédelmi beruházásokról, vagy fürdő- és közüzemi infrastruktúra fejlesztéséről. Ezen folyamatos műszaki- és turisztikai beruházásokkal növelik a gazdasági hatékonyságot, mely az alapját képezi az igényesebb és magasabb vásárlóerővel rendelkező vendégkör kialakításához, megtartásához és növeléséhez.

3.5 A puszta-szentlászlói termálfürdő kitörési pontjai, fejlesztéseinek lehetséges irányai

A fejlesztések során fel kell használni az elmúlt 5 év tapasztalatait, s megfelelő energiahatékonysági-, fürdő- és szálláshelyfejlesztéseket végrehajtani, ahol maximálisan figyelembe veszik a vendégkör igényeit és a nemzetközi trendeket is.

A fentiekből látszik, hogy vannak jó és rossz példák is erre a megyében, mindkettőből tanulni lehet és kell is.

Jelenleg elmondható, hogy van egy felfutás a kempingek esetében, hiszen hazánkban 2012-ben az előző évihez képest 9,7 %-kal több vendégéjszakát töltöttek kempingben. Azt is tudni kell viszont, hogy ez egy vékony szegmens a turizmuson belül, melyre kizárólag alapozni nem lehet, de erőteljes marketingmunkával már

rövidtávon lehet eredményeket felmutatni, főleg úgy, hogy a megfelelő infrastruktúra rendelkezésre áll Pusztaszentlászlón.

Ennek ellenére mindenképpen növelni kell a szálláshely kapacitást: az 56 kempinghely elegendő lehet a jövőben is, ezért inkább egy szálloda építése lenne indokolt, amelyhez gyógyászati és rekreációs beruházásokat lehetne kapcsolni. Eközben az egészségbiztosítókkal, külföldi magán egészségbiztosítókkal is üdvözlendő lenne együttműködni és szerződést kötni, így akár külföldi nyugdíjas csoportokat is lehetne fogadni (Hévíz-Balaton Airport 45 km).

Ez azért is fontos lenne, mert a jelenlegi, elsősorban wellness-elemekkel kiegészített, a zöld turizmust és pihenést szezonálisan kiszolgáló, egészség-megőrzési céllal működő fürdő bővíthetne a gyógyászati szegmenssel, amivel nemcsak a szezonálitás mértéke csökkenthető, hanem éves szinten is komoly vendégforgalom és bevétel-növekedés érhető el.

Másrészről a wellness-szolgáltatások növelésével, új medencék és élményelemek kialakításával is növelhető a vendégszám, de az üzemeltetési költségek emelkedésével ez nem jelent automatikusan többlet nyereséget, ezért az ilyen fejlesztéseket csak megfelelő felmérések és energetikai számítások után szabad elvégezni. Indokolt ezt is szálláshely-fejlesztéssel együtt végrehajtani, hogy ne csak egy napra érkezzenek a vendégek, és érdemes legyen nekik több napot – akár hetet – a fürdő szálláshelyein és a környéken tölteniük.

A kereskedelmi szálláshelyek belföldi vendégéjszakáinak száma ugyanis folyamatosan nő 2010 óta, bár a belföldi vendégek esetén jelentős az Üdülési Csekk és a Széchenyi Pihenőkártya használata (12,7 milliárd forint, 2012).

Rendkívül fontos, hogy együtt kell működni a többi turisztikai szolgáltatóval, hogy megfelelő programkínálat legyen a térségben (pl. vízi sportok, vadászat-horgászat, lovaglás, kulturális és színházi programok, bor- és mézkestelés), ellenkező esetben nem fognak ide jönni vagy hosszabb időszakot itt tölteni a turizmus résztvevői.

Hatékony marketing tevékenységgel, megfelelő weblap működtetésével (online szervezés lehetősége), reklám- és propagandaanyag készítésével, idegenforgalmi szervezetekkel történő együttműködéssel, idegenforgalmi kiállításokon való részvétellel lehet megismertetni a nagyközönséget a termálstranddal. Ezen kívül

fontos eszköz (és az egyik leghitelesebb is) a szájpropaganda, azaz a vendégelégedettséget is fokozatosan mérni kell, s ha szükséges, akkor azonnal beavatkozni és változtatni kell a megfelelő működés érdekében.

Az egyre erősödő és kiszélesedő zalai termálpiac szereplői közül csak a tudatos, folyamatos és célirányos fejlesztéseket végrehajtó fürdők tudtak gazdaságilag is hatékonyak lenni. Emellett a szálláshelyek létrehozásában és a fürdőfejlesztések során is a piaci körülményekhez igazodó, energiahatékony, de mégis egyedi vonzerőt jelentő beruházások vezettek sikerre: ez kell, hogy pozitív például szolgáljon az út elején tartó, de már egyre ismertebb és elismertebb pusztaszentlászlói Aqua Barbara Termálstrandnak.

3.6 Legnépszerűbb egészségturizmusban érintett települések 2013-ban

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint 2013-ban – a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma alapján – a legnépszerűbb magyarországi egészségturizmusban érintett települések közül tíz város szerepe a meghatározó. Egyébként hazánkban több mint 200 olyan település van, amelynek turisztikai kínálatában meghatározó súllyal jelennek meg a gyógy- és wellness szolgáltatások.

3.7 Belföldi egészségturizmus alakulása 2013-ban

A belföldi utazók körében legnépszerűbb város Hajdúszoboszló, melyet Hévíz és Zalakaros követ. Hajdúszoboszlón, hazánk legnagyobb gyógyfürdőjében a belföldi turisták 2013-ban közel fél millió vendégéjszakát töltöttek el. Ahogy a táblázat is mutatja a második helyen lévő Hévíz és az ötödik helyet elfoglaló Bükfürdő között lévő különbség nem annyira számottevő, így a harmadik és negyedik helyen lévő Zalakaros és Gyula között is szoros a verseny. A lista hatodik helyét Sárvár foglalja el, majd ezt követi Visegrád, Egerszalók, Harkány. A lista utolsó helyére felkerülő Cserkeszőlő is közel 95 ezer vendégéjszakát produkált.

Érdekesség, hogy a listán Hévíz, Zalakaros, Bükfürdő és Sárvár is a nyugat-dunántúli régió része.

Legnépszerűbb egészségturizmusban érintett települések a belföldi vendégforgalom alapján:

1.	Hajdúszoboszló	481 380
2.	Hévíz	328 870
3.	Zalakaros	306 786
4.	Gyula	283 205
5.	Bükfürdő	275 177
6.	Sárvár	180 802
7.	Visegrád	168 208
8.	Egerszalók	140 736
9.	Harkány	101 050
10.	Cserkeszőlő	94 748

1.ábra

3.8 Az egészségturizmus alakulása 2013-ban a beutazó külföldi vendégszám alapján

A Magyarországra látogató külföldiek körében az abszolút első helyezett Hévíz, a maga 713 720 vendégéjszakával, ezt követve Bükfürdő foglalta el a második helyet 380 390 vendégéjszakával. A lista harmadik helyén Sárvár szerepel, Hajdúszoboszló viszont csak a negyedik helyen található. Az első három helyen szereplő település Nyugat-Dunántúlon van, de a listán szerepel még Zalakaros is – ötödik helyen - több mint 100 ezer vendégéjszakával, Hegykő 77 ezerrel és Mosonmagyaróvár 70 ezer eltöltött vendégéjszakával.

Legnépszerűbb egészségturizmusban érintett települések a külföldi vendégforgalom alapján:

1.	Hévíz	713 720
2.	Bükfürdő	380 390
3.	Sárvár	275 350
4.	Hajdúszoboszló	258 277
5.	Zalakaros	106 262
6.	Hegykő	77 133
7.	Mosonmagyaróvár	69 362
8.	Harkány	55 849
9.	Gyula	32 500
10.	Alsópáhok	24 242

2.ábra

3.9 Belföldi és külföldi vendégek látogatottságának összegzése 2013-ban

A belföldi és külföldi vendégek által eltöltött vendégéjszakák alapján elkészült Magyarország 10 legnépszerűbb egészségturizmusban érintett települések ranglistája 2013-ban. A lista élén Hévíz áll, hiszen a külföldi vendégek körében a legnépszerűbb és a hazai vendégek is előnyben részesítik, több mint 1 millió vendégéjszakát töltöttek el itt a vendégek. Hajdúszoboszló 740 ezer vendégéjszakával a második, míg Bükfürdő 656 ezerrel a harmadik. Negyedik lett Sárvár, majd ezt követi a listán Zalakaros. Nem utolsó sorban szerepel a listán Gyula, Visegrád, Egerszalók, Harkány és Cserkeszőlő. Az összesített táblázat alapján látható, hogy mind a külföldi, mind a belföldi látogatók előnyben részesítik a nyugat-dunántúli régió egészségturizmusban érintett településeit.

Legnépszerűbb fürdővel rendelkező települések a külföldi- és belföldi vendégforgalom alapján:

1.	Hévíz	1 042 590
2.	Hajdúszoboszló	739 657
3.	Bükfürdő	656 016
4.	Sárvár	456 152
5.	Zalakaros	413 048
6.	Gyula	315 705
7.	Visegrád	190 595

8.	Egerszalók	162 666
9.	Harkány	156 899
10.	Cserkeszőlő	110 464

3.ábra

3.10 Nyugat-Dunántúl Turisztikai Régió turizmusfejlesztési stratégia 2007-2013

A turizmusfejlesztési stratégia alapidokumentuma a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia. A régió turizmusa fejlődésben van, mind a belföldi- és külföldi vendégek körében. A nyugat-dunántúli régió szomszédos Horvátországgal, Szlovéniával, Ausztriával és Szlovákiával, így nem csak érintett, de érdekelt is a külföldi vendégek fogadásában. A belföldi vendégek fogadásában is fontos tényező, hogy a régió Dolgozatomban a további három magyarországi turisztikai régióval határos: Balaton, Közép-Dunántúl és Dél-Dunántúl turisztikai régióival. Nyugat-Dunántúl földrajzi helyzete nagyon kedvező, hiszen az előbb felsoroltak mellett két ország fővárosa is rövid időn belül megtehető távolságra van személygépjárművel (Pozsonytól, Béctől).

4.Összegzés

Dolgozatomban a műszaki, gazdasági turisztikai szempontok együttes kezelésének fontosságát szerettem volna hangsúlyozni a pusztaszentlászlói termálstrand példáján keresztül. Bemutattam és elemeztem Zala megye gyógy- és termálfürdőt, köztük a pusztaszentlászlói termálstrand és camping helyzetét elemeztem és fejlődési lehetőségeit kerestem a nyugat dunántúli régió, és elsősorban Zala megye gyógy- és termálfürdőinek vonatkozásában.

Az ezredfordulót követően - elsősorban a Széchenyi Terv pályázati forrásainak segítségével és a kedvező hitelfelvételi lehetőségeknek köszönhetően – nagyszabású

termálfürdő építések és fejlesztések történtek a jelentős termálvíz készlettel rendelkező Magyarországon, s ebből nem maradt ki Zala megye sem.

Magyarország gyógy- és termálfürdőit, szállodáit az európai uniós (2004), majd a schengeni övezethez (2007) való csatlakozásunkkal, illetve a minőségi, világszínvonalú fürdőfejlesztéseknek köszönhetően egyre több külföldi vendég kereste. Emellett a magyar turisták lehetőségei is bővültek, melyet az állam üdülési csekkkel, majd a SZÉP kártya kibocsátásával segítette elő.

A fürdőhelyek között viszont jelentős különbségek alakultak ki már a 2000-es években is, melyet tovább mélyített a 2008-as gazdasági világválság.

Az idelátogató külföldi turisták magas színvonalú szolgáltatásokat várnak el, melyek alappillére a megfelelő szálláshely kapacitás kialakítása, hiszen ez adja a háttérrel a gyógyulásukhoz, s regenerálódásukhoz.

A megyében Hévíz (és környéke), Zalakaros, Kehidakustány és részben Lenti rendelkezik minőségi gyógy- és wellness szálláshely kapacitással, s ez meglátszik a – statisztikai hivatal által közzétett - vendégforgalom és az itt eltöltött vendégéjszakák számán is.

Ezen fürdők megközelíthetősége sem jobb, mint a többi zalai termáltelepülésé, de a fürdők attrakciói, a turisták igényeinek megfelelő programok, hatékony marketingstratégiájuk, a korszerű energetikai- és szálláshelyfejlesztések következtében továbbra is dinamikusán fejlődnek, míg a többi fürdőhely sokszor a túlélésért küzd (ráadásul 2009-től a hazai vendégszám is folyamatosan csökken), s így jelentős hozzájárulást igényel a tulajdonosoktól.

A pusztaszentlászlói fürdő 2009 óta folyamatosan fejlődik, fedett rész és színvonalas kemping is épült mellé. A szezonális nyitva tartás valamint szálloda vagy apartman ház hiánya továbbra is gátja a nagyobb vendégforgalomnak, a piaci pozíció erősödésének és nem utolsósorban a létesítési költségek megtérülésének.

5. Irodalomjegyzék

5.1 Szakirodalom

Központi Statisztikai Hivatal (2012) Turizmus a Nyugat Dunántúlon, Központi Statisztikai Kiadványtár

Központi Statisztikai Hivatal (2013) Nyugat Dunántúl idegenforgalma – 2012. január december, Statisztikai Tükör VII. évfolyam 10. szám, pp12